

Türkiye'ye Sığınan Azeri Türkleri'nin Hazin Akıbeti

1945-46... Diktatör Stalin kâbus gibi çökmüş Sovyetleri kavurmakta. Bütün halklar ama bilhassa Türkler büyük baskı altında. Abdest yasak, namaz yasak. Kur'an-ı kerim bulundurmamak, Türk'üm demek asla ve zinhar!

O yıllarda Türk'üm demek Türkiye'de de yasak. Hele bir Turancılıktan biletinizi kesmesinler, tabutluklara kapatır, 500 watlık ampullerle gözünüzü kuruturlar!

Bütün bunlara rağmen gönderimiz de nazlı hilal vardır hâlâ. "Tanrı uludur" diye okunsa da minare, müezzin var. Camiler, medreseler satılsa da kubbe var, şadırvan var.

SSCB'deki gardaşların gözü Anadolu'da, ah bir fırsatını bulsalar, durmayacaklar dakika. Nitekim çeşitli yollardan kaçıp sığınanlar olur. Bunlar Yozgat'ta bir kampta toplanırlar. Kahir ekseri Azeri'dir. Özbekler ve rejim muhalifi Ruslar da vardır aralarında.

Kampta iyi kötü bir döşekleri olur, karınları doyar. Gelgelelim hür sayılmazlar, bir an evvel kurtulsalar da düzenlerini kursalar.

Hiç Yoktan

O günlerde Hariciye Vekaleti Moskova'ya sınırı geçtiği sanılan bir subay ve iki eri talep eden yazı yollar. Cevabı mesajda "öyle biri yok ama" denir ve eklenir, "asıl siz Türkiye'ye sığınan mültecileri iade edin Rusya'ya!"

Türk kendine sığınanı verir mi? Olacak iş midir ya? Ama olur. Millî şefimiz "verin gitsin" buyururlar.

Devir Halk Parti devridir, sansür tatbik edilmektedir matbuata. Haliyle kaç kişi oldukları hakkında değişik rakamlar dolaşır ortalıkta. Reha Oğuz Türkkkan'ın iddiasına göre mazlum sayısı 407'dir mesela. Meclis tutanaklarına itibar edilirse 195 kişidir cem'an. Mesele insan ise kemiyetten ziyade keyfiyet öne çıkar. Ha bir olmuş ha bin, ne fark eder dimi ama?

Neyse Ankara'dan gelen emir böylesi bir temmuz günü vasıl olur Yozgat kampına. Yarbay Abdurrahman Öncül, beyninden vurulmuşa döner, donar kalır adeta. Birçoğu ile dost olmuştur, hukuk peydahlanmıştı aralarında. Acaba nasıl yapsa, nasıl yapsa? İçlerinden birini çağırır ve "biliyorsunuz harp bitti" der, "artık ayrılma vaktiniz geldi. Toplayın eşyalarınızı gidiyorsunuz buradan." Hepsi o kadar. "İade" kelimesini kesinlikle almaz ağzına.

Yer Yarılıydı da...

Öğle saat 12'de içtima yapılır. Garipler de yeni bir hayata başlamanın heyecanı ile toparlanmış, pılı pırtılarını da almışlardır yanlarına. Askeri kamyonlarla Yerköy İstasyonuna getirilirler, şimendifere yerleşirler güle oynaya. Aaa o da ne? Camlarda demir parmaklıklar. Kapılar da üstlerine kilitlenince...

Yoksa?

Yok canım daha neler, iade edecek halleri yok ya! Ancak lokomotif önden kopup arkaya bağlanır ve katarlar Ankara İstanbul yönüne değil de Erzurum Kars istikametinde ilerlemeye başlar.

Acaba? Çok geçmeden hakikat ortaya çıkar. Kızıkların ne yapacakları bellidir, teslim alır almaz kurşuna dizecektirler oracıkta. Bu yüzden üzerlerinde para eden ne varsa (çakı, çakmak, saat, mangır, mintan) aşağı atarlar. "Hiç değilse" derler "bir Türk'e yarasınlar!"

Bu arada 11 Rus ve bir Özbek parmaklıkları kırıp kaçar. Azeriler için de aynı fırsat vardır ama kullanmazlar. O saatten itibaren kendilerine dağıtılan tayınları da sürmezler ağızlarına. Erzurum'da bir subay müdahil olur, "açlıktan sarardınız gardaşlar" der, "yemezseniz güçlü olamazsınız sonra!"

"N'olur bizi siz vurun" diye yalvarırlar, "nazlı hilalin altına defnedin. Vermeyin Rus'a!" Kan damlası gibi sözler, nasıl dayanılır, subaylar da ağlamaya başlar. Olacakları göze alır, Ankara'ya telefon açar, durumun vahametini anlatır komutanlarına. Cevap sert ve soğuktur. "Sen işine bak! Yorum yapma!"

Karası Karası

Ve alır mültecileri getirirler Boraltan Köprüsü karşısındaki jandarma karakoluna. Garipler bir ağıt dizerler oracıkta (ki türkü olacaktır daha sonra).

Boraltan bir köprü, aşar geçer Aras'ı,
Yuğsan Aras suyuyla, çıkmaz yüzün karası.
Karası, karası, merhamet fukarası,
Karası, karası, merhamet fukarası,
Düşman bekler karşıda, önüne kattı beni,
Can alınan çarşıda, kardeşim sattı beni.
Dönüp seslendim geri, merhametsiz birine,
Beni siz vursaydınız, şu gavurun yerine.

Siz olsanız ne yapardınız? Nitekim subayların omuzları için ağırlığını kaldıramaz. Bakar mülteciler intihar edecek kadar kararlı. Ankara'ya sorarlar tekrar. Cevap çok nettir. "İade edin. Derhal!"

Gavura Yapılmaz

Yüzlerce ana kuzusu Boraltan Köprüsüne götürülür. Ay yıldızlı bayrağın önünden geçer, orak çekice doğru sürülürler, adımları geri geri gider adeta. Karşıda bir Kızılordu müfrezesi beklemektedir. Esirleri teslim alır almaz ellerini arkadan bağlar, üç sıra halinde diz çöktürürler açık alana. Gümrü tarafından üç tank gelir ve kardeşlerimizi paletleriyle ezer, parçalar. "Hürriyet mi istedin? Al sana!"

Ruslar bunu göstere göstere yapar, Türk'e ayar verirler akılları sıra. Olup bitenlere şahit olan Yedek Zabit asteğmen Reşad sinir krizleri geçirir, yaşadığı travma sıhhatini bozacak darbeleri kalacaktır o günden sonra.

Beynelmilel kaidelere göre siyasi suçlular iade edilmez, ki Ankara yanlış yapmıştır baştan ayağa.

Gerçi Heyeti Vükela (Bakanlar Kurulu) bahsi geçen mültecilerin iadesinden yana değildir Ancak Hariciye Vekili Nurullah Esat Sümer ve Başbakan İsmet İnönü ısrarcı olunca... Neler unutulmamıştır, ihtimal şefimiz bunun da külleneceğini düşünür zamanla...

Kâr Kaldı Yanlarına...

Demokrat Parti iktidarı beklenen bir şey değildir, bakın şu işe ki köylüler koltuklara oturur eski defterleri açmaya başlarlar. Nitekim DP Tekirdağ Mebusu Şevket Mocan kürsüye çıkar ve sorar:

TBMM Başkanlığı Yüksek Katına: Aşağıdaki suallerimin sözlü olarak cevaplandırılmasını rica ederim:

1. Muhtelif tarihlerde memleketimizde siyasi mültecilik haklarına dayanarak iltica etmiş 156 mültecinin (rakamda bilgi eksikliği var) milletlerarası hukuk kaidelerine tamamen aykırı olarak Sovyet Rusya'ya teslim edildikleri doğru mudur?

2. Faciaya uğrayanların sevk şekli de insani değildir. Onların akıbetlerini gören Yedek Subay Posta Müfettişi Reşat'ın asabi rahatsızlığa uğradığı, elyevm tedavi altına alındığı doğru mudur?

Şevket Mocan'ın muhatabı İnönü'dür ama cevap verme lütfunda bulunmaz. Dönemin Adalet Bakanı Rükneddin Nasuhioğlu hadiseyi "Ankara'daki Sovyet Sefareti ile nota teatisi suretiyle 237 Sovyet mültecisinden 195'i ilk parti olarak 6. VIII. 1945 tarihinde Tıhmıs sınır kapısından Sovyetlere iade edilmiştir" şeklinde doğrular. Kuru bir üslup ve resmi bir ağız, hani örtelim üstünü karıştırma.

Sadece o olsa..

Bunun üzerine Şevket Mocan tekrar kürsüye çıkar: "Muhterem arkadaşım, sadece onlar değil! Enver ve Adem isminde iki Azeri münevver de aynı akıbete uğradılar. Ki, yakından tanıdığımız Konya Milletvekili Ziyat Beyin kayın biraderleridir onlar. Çok evvel Rus ordusunda subaylık etmiş, fakat milliyetlerini unutmamış, Almanya'ya kaçmış, sonra memleketimize gelerek hemşirelerinin yanına sığınmışlardır. Bunlar dahi evlerinden alınmış, Komiser Ali Rıza refakatinde hududa götürülmüş, aynı katile sunulmuşlardır. Bu ne yüz kızartıcı bir haldir? Bu millet tek mülteci için bile (İsveç Kralı Şarl) harbi göze alacak kadar şerefli dir. Tarihimizde siyasi mültecileri koyun gibi sunmaya götüren gönül parçalayıcı, hicabaver bir hâdise daha yoktur. Bakın Ebu Suud Efendi mutavaat etmedi (boyun eğmedi), mültecileri vermedi, fakat bir devrin adamları tarihimize bu lekeyi yazdılar. Doğru, bravo sesleri... Alkışlar...

İRFAN ÖZFATURA

<http://akademikperspektif.com/>

[status draft]
[nogallery]
[geotag on]
[publicize off|twitter|facebook]

[category istihbarat]

[tags YURTDIŐI TÜRKLERİ DOSYASI, Türkiye, Azeri Türkleri]